

Obsah

Seznam zkratk	13
Úvodem o studiu organizované občanské společnosti (Marek Skovajsa, Marie Dohnalová)	16
1 Organizovaná občanská společnost: teorie a vývoj (Marek Skovajsa)	30
1.1 Úvod	30
1.2 Definice a terminologie	31
1.2.1 Občanský sektor v sektorovém modelu	31
1.2.2 Třetí sektor a další alternativní označení k termínu občanský sektor	32
1.2.3 Občanský sektor	34
1.2.4 Terminologie organizací občanské společnosti	36
1.2.5 Strukturálně-operacionální definice organizací občanské společnosti	37
1.3 Základní typologie a teorie organizací občanské společnosti	41
1.3.1 Rozdělení organizací občanské společnosti podle typu	41
1.3.2 Funkce organizací občanské společnosti	42
1.3.3 Sociální kapitál	43
1.3.4 Ekonomická vysvětlení vzniku organizací občanské společnosti	44
1.3.5 Teorie sociálních počátků organizované občanské společnosti	46
1.4 Historie organizované občanské společnosti v českých zemích	48
1.4.1 Organizovaná občanská společnost v ČR podle teorie sociálních počátků	48
1.4.2 Role církví a náboženství v české organizované občanské společnosti	49
1.4.3 Česká organizovaná občanská společnost v 19. století	50
1.4.4 Česká organizovaná občanská společnost ve 20. století	54
1.5 Závěr	58

2	Občanská společnost a demokratický stát (<i>Marek Skovajsa</i>)	62
2.1	Úvod	62
2.2	Přehled definic občanské společnosti	64
2.2.1	Vývoj myšlení o občanské společnosti.	64
2.2.2	Vymezení občanské společnosti ve společenském prostoru	69
2.3	Občanská společnost v demokratickém politickém systému.	71
2.3.1	Občanství a občanská společnost	72
2.3.2	Občanská společnost a zprostředkování zájmů	74
2.3.3	Veřejnost a veřejná sféra	77
2.4	Občanská společnost v demokratickém státě	79
2.4.1	Soukromé a veřejné	79
2.4.2	Rozhraní mezi demokratickým státem a občanskou společností	81
2.4.3	Veřejná prospěšnost	83
2.5	Závěr	85
3	Občanský sektor, trh a stát z pohledu vybraných teorií (<i>Selma Muhič Dizdarevič</i>)	90
3.1	Úvod	91
3.2	Občanský sektor a trh	92
3.2.1	Selhání trhu v poskytování veřejných statků.	93
3.2.2	Efektivita a rovnost	95
3.2.3	Typy spolupráce mezi občanským sektorem a trhem	96
3.3	Občanský sektor a stát.	98
3.3.1	Vztah občanské společnosti a státu v klasickém a egalitaristickém liberalismu	99
3.3.2	Selhání státu a občanského sektoru	101
3.3.3	Tři modely vztahů státu a občanského sektoru	103
3.3.4	Poslání OOS	108
3.4	Závěr	109
4	Česká občanská společnost – data, fakta a měření (<i>Tereza Pospíšilová</i>)	113
4.1	Úvod	113
4.2	Velikost občanské společnosti: počet OOS, počet členů a počet zaměstnanců	114
4.2.1	Počet OOS	115
4.2.2	Počet členů OOS	118
4.2.3	Počet zaměstnanců OOS	122
4.3	Dárcovství a dobrovolnictví	123
4.3.1	Dárcovství	124

4.3.2	Dobrovolnictví	125
4.4	Další formy participace v občanské společnosti	128
4.5	Oblasti činnosti OOS	129
4.6	Měření a hodnocení neziskového sektoru v mezinárodním srovnání . . .	132
4.6.1	Mezinárodní srovnávací výzkum neziskových organizací Univerzity Johnse Hopkinse	133
4.6.2	Index občanské společnosti CIVICUS	135
4.6.3	Index životaschopnosti OOS	137
4.6.4	Další mezinárodní průzkumy a hodnocení relevantní pro občanskou společnost	139
4.7	Závěr	140
5	Financování organizované občanské společnosti v České republice (Marie Dohnalová)	144
5.1	Úvod	144
5.2	Organizovaná občanská společnost a stát	145
5.2.1	Soukromý, veřejný a občanský sektor	145
5.2.2	Důvody státního financování činností organizací občanské společnosti. .	147
5.2.3	Přednosti organizací občanské společnosti.	148
5.3	Rada vlády pro nestátní neziskové organizace	149
5.4	Nadační investiční fond	150
5.5	Dotace státu organizacím občanské společnosti.	153
5.5.1	Přímá nebo nepřímá státem poskytovaná finanční podpora OOS nebo dárcům	153
5.5.2	Zásady dotační politiky státu vůči OOS.	155
5.6	Další finanční zdroje pro organizace občanské společnosti	158
5.6.1	Společenská odpovědnost firem	158
5.6.2	Sdílený marketing	160
5.6.3	Finanční možnosti pro organizace občanské společnosti z fondů EU. . .	161
5.7	Závěr	163
6	Právo pro organizace občanské společnosti (Lenka Deverová)	166
6.1	Úvod	166
6.2	Právní osoba	168
6.2.1	Základní znaky	168
6.3	Základy právní úpravy organizací občanské společnosti	169
6.3.1	Zřízení a vznik organizací občanské společnosti	170
6.3.2	Zrušení, likvidace a zánik organizací občanské společnosti	174
6.4	Nadace a nadační fondy	175
6.4.1	Historický exkurz	175

6.4.2	Pojem a základní znaky	176
6.4.3	Rozdíl mezi nadací a nadačním fondem.	177
6.4.4	Zřízení nadace a nadačního fondu	177
6.4.5	Vznik nadace a nadačního fondu	179
6.4.6	Zrušení, likvidace a zánik nadace a nadačního fondu.	180
6.4.7	Orgány nadace a nadačního fondu	182
6.4.8	Výroční zpráva nadace a nadačního fondu	189
6.4.9	Připravovaná novela ZNNF	191
6.5	Spolky, občanská sdružení	191
6.5.1	Pojem spolek, občanské sdružení	191
6.5.2	Vznik občanského sdružení.	192
6.5.3	Zánik a majetkové vypořádání občanského sdružení.	195
6.5.4	Členství v občanském sdružení	197
6.5.5	Orgány občanského sdružení.	198
6.5.6	Organizační jednotky občanského sdružení	198
6.6	Obecně prospěšné společnosti	198
6.6.1	Historický exkurz	198
6.6.2	Pojem obecně prospěšné společnosti	199
6.6.3	Založení obecně prospěšné společnosti	199
6.6.4	Vznik obecně prospěšné společnosti	201
6.6.5	Zrušení, likvidace a zánik obecně prospěšné společnosti	201
6.6.6	Orgány obecně prospěšné společnosti.	203
6.6.7	Hospodaření OPS a výroční zpráva o činnosti a hospodaření	207
6.6.8	Připravovaná novela ZOPS	208
6.7	Evidované právnické osoby církví a náboženských společností (EPO)	209
6.7.1	Evidence řeholní instituce.	210
6.7.2	Evidence účelového zařízení	211
6.7.3	Zrušení evidence EPO	211
6.8	Závěr	212
7	Ekonomické aktivity organizací občanské společnosti z právního hlediska (Lenka Deverová)	214
7.1	Úvod	214
7.2	Ekonomické aktivity nadací a nadačních fondů	215
7.2.1	Vlastní podnikání nadací a nadačních fondů.	215
7.2.2	Sponzoring a reklama	216
7.2.3	Účast nadací a nadačních fondů na podnikání jiných osob.	217
7.2.4	Ostatní činnosti	218
7.3	Ekonomické činnosti občanských sdružení	219
7.3.1	Neziskové služby	219

7.3.2	Podnikání	219
7.3.3	Sponzoring	220
7.3.4	Účast na podnikání jiných osob	220
7.4	Ekonomické činnosti obecně prospěšných společností	221
7.4.1	Obecně prospěšné služby	221
7.4.2	Doplňková činnost	222
7.4.3	Další aktivity	222
7.5	Ekonomické činnosti evidovaných právnických osob církví a náboženských společností	223
7.6	Závěr	223
8	Management organizací občanské společnosti (Thomas P. Holland)	225
8.1	Úvod	225
8.2	Základní teoretické přístupy k managementu	227
8.2.1	Manažerský systém POSDCORB	227
8.2.2	Škola human relations	228
8.2.3	Kontinuum manažerských stylů	230
8.2.4	Management podle cílů	233
8.3	Poslání a cíle organizace	234
8.4	Nábor vhodných pracovníků	235
8.5	Správní rada	236
8.6	Komunitní vztahy a marketing	238
8.7	Fundraising	240
8.7.1	Příjmy z prodeje a užívací poplatky	241
8.7.2	Granty	241
8.7.3	Příprava grantové žádosti	242
8.7.4	Zvláštní akce	243
8.7.5	Individuální fundraising	243
8.7.6	Správčovství darů	245
8.8	Závěr	246
9	Účetnictví v organizacích občanské společnosti (Petr Couf)	248
9.1	Úvod	248
9.2	Základní pojmy účetnictví	249
9.2.1	Předmět a forma účetnictví	249
9.2.2	Rozvaha	250
9.2.3	Výkaz zisku a ztráty	250
9.2.4	Účetní období	251
9.2.5	Oceňování	252
9.2.6	Struktura výkazů, míra agregace	253

9.3	Pohled na svět prostřednictvím rozvahy a výkazu zisku a ztráty	254
9.3.1	Zastavení první – operace s hotovostí, náklad za hotové	255
9.3.2	Zastavení druhé – náklad na fakturu	256
9.3.3	Zastavení třetí – výnos z pronájmu, pohledávka	257
9.3.4	Zastavení čtvrté – předem placené nájemné	258
9.3.5	Zastavení páté – členské příspěvky	259
9.3.6	Zastavení šesté – započtení	261
9.3.7	Zastavení sedmé – zálohy, jejich zúčtování a časové rozlišení nákladů . . .	261
9.3.8	Zastavení osmé – dlouhodobý majetek	263
9.3.9	Zastavení deváté – položky malé významnosti	266
9.3.10	Zastavení desáté – dotace, výnosy a náklady	266
9.3.11	Zastavení jedenácté – přijetí věcného daru	268
9.3.12	Zastavení dvanácté – inventarizace majetku a závazků	269
9.4	Vedení účetnictví v praxi	273
9.4.1	Účetní knihy	273
9.4.2	Má dáti – dal a jeho užití	273
9.5	Audit	274
9.5.1	Účel auditu	274
9.5.2	Činnost auditora	275
9.5.3	Meze použitelnosti auditu	275
9.6	Shrnutí účetních zásad	276
9.7	Několik mýtů a pověr na závěr	278
9.8	Pro další studium	280
10	Sociální ekonomika (Marie Dohnalová)	289
10.1	Úvod	289
10.2	Koncept sociální ekonomiky	290
10.3	Podpora sociální ekonomiky v Evropské unii	292
10.4	Definování sociální ekonomiky v zahraničí	293
10.5	Mezinárodní sítě pro výzkum a informace o sociální ekonomice	295
10.5.1	Evropská výzkumná společnost EMES	295
10.5.2	Sociální ekonomika v EU – srovnávací analýza CIRIEC	297
10.6	Sociální ekonomika v České republice	298
10.6.1	Prosazování sociální ekonomiky	298
10.6.2	Sociální ekonomika a organizovaná občanská společnost	300
10.6.3	Sociální podniky a zaměstnávání znevýhodněných osob	301
10.7	Závěr	304

11	Organizace občanské společnosti a multikulturní výchova v České republice (<i>Dana Moree</i>)	308
11.1	Úvod	308
11.2	Etapy začleňování multikulturní výchovy v českém prostředí	311
11.2.1	Období 1989–1998	311
11.2.2	Období 1998–2004	314
11.2.3	Období 2004–2009	315
11.3	Multikulturní výchova v organizacích občanské společnosti	316
11.4	Koncepce, vývoj a směřování MKV	320
11.4.1	Identita a její pojetí v MKV	321
11.5	Identita a pedagogická praxe v programech OOS	325
11.6	Závěr	327
12	Rozmanitost občanské společnosti v Evropě (<i>Petr Jan Pajas</i>)	331
12.1	Úvod	331
12.2	Úpadek rozvinuté občanské společnosti v Evropě v první polovině 20. století	333
12.3	Specifika občanské společnosti v evropských zemích	337
12.3.1	Anglofonní Evropa	337
12.3.2	Frankofonní Evropa	338
12.3.3	Nizozemsko	339
12.3.4	Skandinávie	339
12.3.5	Evropské Středomoří	340
12.3.6	Německy mluvící státy Evropy	341
12.3.7	Postkomunistické státy střední Evropy	343
12.3.8	Státy Balkánského poloostrova	344
12.3.9	Pobaltské země	345
12.3.10	Východní Evropa	346
12.3.11	Shrnutí	349
12.4	Mezinárodní a nadnárodní spolupráce subjektů občanské společnosti v Evropě	349
12.5	Závěr	351
	Resumé	356
	O autorech	359
	Rejstřík	362